



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 501/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **AMOS reality s. r. o.**, Záhradná 4, Malacky, zastúpeného Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/59/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/59/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/59/2020 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **771,68 eur**, ktorú **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 7. augusta 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“). Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur a náhrady trov právneho zastúpenia. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov.

2. Ústavný súd ústavnú sťažnosť uznesením č. k. II. ÚS 501/2025-9 z 24. septembra 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Zo sťažnosti, ako aj z predloženého spisu vyplýva, že na okresnom súde prebieha súdne konanie v právnej veci sťažovateľa v postavení žalobcu o zaplatenie 16 740 eur s príslušenstvom. Konanie prebieha od roku 2020, prvé pojednávanie v predmetnej právnej veci sa uskutočnilo 17. februára 2022. V priebehu rokov 2021 až 2023 zaslal sťažovateľ okresnému súdu päť žiadostí o nariadenie pojednávania. Napriek opakovaným žiadostiam konajúci súd nariadil termín ďalšieho pojednávania až v roku 2024.

4. Sťažovateľ podal sťažnosť na postup súdu v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Podľa sťažovateľa je neprípustné, aby súdne konanie o zaplatenie prebiehalo viac ako 5 rokov, čo je obzvlášť v prípade upomínacieho konania absolútne v rozpore so zásadou hospodárnosti.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Predseda okresného súdu na žiadosť ústavného súdu listom sp. zn. 1SprV/848/2025 zo 14. októbra 2025 zaslal vyjadrenie k ústavnej sťažnosti, v ktorom vyjadril názor, že v postupe okresného súdu nie sú badateľné subjektívne ani objektívne dlhotrvajúce prietahy v konaní a okresný súd vo veci konal a koná v rámci svojich možností. S ohľadom na okolnosti prípadu a dĺžku napadnutého konania považuje sťažovateľom požadovanú a navrhovanú výšku finančného zadosťučinenia za neprimeranú a riadne neodôvodnenú.

6. Predseda okresného súdu taktiež poukázal na skutočnosť, že k zrušeniu (resp. neuskutočneniu) viacerých termínov pojednávania došlo z dôvodu práceneschopnosti predchádzajúcej zákonnej sudkyne. Tieto dôvody sú objektívnou okolnosťou, ktorá bráni rýchlemu a efektívnemu prejednaniu veci. Dané dôvody nemožno však predchádzajúcej sudkyňi subjektívne vyčítať a nie je možné ich pripísať ani na vrub okresnému súdu. Z prehľadu úkonov je zrejmé, že okresný súd koná vo veci podľa svojich možností plynulo s výnimkou obdobia, keď boli v platnosti prísne opatrenia z dôvodu zabránenia šíreniu ochorenia COVID-19. Na záver uviedol, že sa dá očakávať, že na najbližšom pojednávaní, ktoré je nariadené na 21. november 2025, v prípade splnenia procesných podmienok dôjde k ukončeniu dokazovania a vyhláseniu rozhodnutia vo veci samej, čím dôjde aspoň k čiastočnému odstráneniu stavu právnej neistoty strán sporu.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom:

8. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmet konania o zapltenie istiny s príslušenstvom tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s ustálenou judikatúrou. Na akúkoľvek právnu či faktickú zložitost' nepoukázal ani samotný okresný súd.

13. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o predĺženie napadnutého konania sám nepričinil.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

15. Z popísaného priebehu konania okresným súdom vo vyjadrení a z vyžiadaného spisu sp. zn. 14C/59/2020 ústavný súd zistil, že predmetný spor medzi sporovými stranami trvá viac ako 5 rokov

a dosiaľ nie je právoplatne rozhodnutý. Sťažovateľ sa podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu domáhal na Okresnom súde Banská Bystrica zaplataenia dlhu žalovanej. Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz, proti ktorému podala žalovaná odpor. Okresný súd Banská Bystrica po podaní odporu postúpil vec 9. novembra 2020 Okresnému súdu Trnava. Po vykonaní prvotného procesného úkonu (výzva na vyjadrenie žalovanej k vyjadreniu sťažovateľa) okresný súd vo veci nariadil prvý termín pojednávania na 17. február 2022, ktoré sa vykonalo a následne odročilo na 3. máj 2022 na doplnenie dokazovania. Termín tohto pojednávania bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 2. marec 2023, ktoré sa konalo a bolo odročené. Nový termín pojednávania bol nariadený na 23. máj 2023, ktorý bol opäť zrušený pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne. Nasledujúci termín nariadený na 23. november 2023 bol opätovne z rovnakého dôvodu zrušený. Nariadené pojednávanie na 4. apríl 2024 bolo vykonané a následne odročené na 10. september 2024, a to následne odročené na 21. január 2025. Pojednávanie konané 21. januára 2025 bolo odročené na 13. máj 2025, ktoré bolo zrušené z dôvodu prerozdelenia spisov kvôli dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Termín pojednávania nariadený na 3. november 2025 bol z dôvodu zmeny zákonného sudcu zmenený na 21. november 2025.

16. Označené konanie trvalo do podania ústavnej sťažnosti na súde prvého stupňa takmer 5 rokov. Z tohto obdobia bol okresný súd v súčte približne 3 roky absolútne nečinný, v celom období bol 6-krát zrušený termín pojednávania a dosiaľ vo veci nebolo rozhodnuté v merite ani raz na prvom stupni.

17. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vyslovil opakovane názor, podľa ktorého účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu, teda v danom prípade súdu, ktorý vykonáva súdnu právomoc zameranú na ochranu práva prostredníctvom vydávania súdnych rozhodnutí (II. ÚS 66/99). Za konanie konkrétneho sudcu, resp. zamestnanca súdu nesie v konečnom dôsledku zodpovednosť príslušný súd ako orgán verejnej moci, ktorého povinnosťou bolo poskytnúť účastníkom konania (stranám sporu) účinnú súdnu ochranu. V tomto zmysle preto pri posudzovaní odôvodnenosti ústavnej sťažnosti, ktorou sú namietané zbytočné prietahy v súdnom konaní, v zásade nemožno robiť rozdiel medzi tzv. objektívnymi a subjektívnymi dôvodmi prietáhov (I. ÚS 24/2022). Úlohou porušovateľa bolo zabezpečiť plynulosť a bezprietahovosť konania aj na základe zákonného príkazu uvedeného v § 51 ods. 4 a 5 zákona o súdech.

18. Ani objektívnymi okolnosťami spôsobená prekážka (pandémia ochorenia COVID-19) nie je v okolnostiach danej veci spôsobilá zbaviť okresný súd zodpovednosti za jeho neefektívny postup, nečinnosť a neprimeranú celkovú dĺžku konania, keď s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci identifikovaná nečinnosť súdu výrazne presiahla tzv. pandemické obdobie rokov 2020 až 2022 (I. ÚS 452/2025).

19. Napadnuté konanie nie je možné považovať za sústredenú a efektívnu, smerujúcu k meritérnemu rozhodnutiu veci (pozri body 15 a 16 tohto nálezu). S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

K návrhu na prikázanie vo veci konať

20. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov.

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

23. Sťažovateľ žiadal v petite ústavnej sťažnosti priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume označenej 5 000 eur, následne slovom uvedenej štyritisíc eur.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

25. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Ústavný súd konštatuje, že zásah do základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote si vyžaduje priznanie finančného zadost'učinenia. Ústavný súd však považuje sťažovateľom požadovanú sumu finančného zadost'učinenia za neprimeranú, resp. preexponovanú a na tomto mieste pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

28. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe všeobecného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľa, teda to, čo je pre sťažovateľa „v stávke“, ako aj celkovú dĺžku napadnutého konania, resp. obdobie právnej neistoty sťažovateľa, neefektívnosť všeobecného súdu a všetky okolnosti daného prípadu, majú

na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 500 eur za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie zastúpenia a príprava, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom 771,68 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

31. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

32. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu